

UZASADNIENIE

I. Wstęp

Proponowane w projekcie ustawy zmiany stanowią przede wszystkim realizację zapowiedzi z exposé Premiera wygłoszonego 13 grudnia 2023 r.

Do zmian tych należą proponowane rozwiązania polegające na wprowadzeniu możliwości wyboru przez przedsiębiorców kasowej metody rozliczania przychodów i kosztów uzyskania przychodów, czyli tzw. kasowego PIT.

Projekt ustawy wprowadza zmiany w ustawie:

1. z dnia 26 lipca 1991 r, o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PIT”,
2. z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2540, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ryczałcie”.

II. Obecny stan prawny

W obecnym stanie prawnym, w podatku dochodowym od osób fizycznych zasadą jest memoriałowy sposób ustalania przychodów z działalności gospodarczej.

Oznacza to, że przychodem są kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont. U podatników dokonujących sprzedaży towarów i usług opodatkowanych podatkiem od towarów i usług za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług (przychód netto).

Dla przedsiębiorcy przychód z działalności gospodarczej powstaje w dacie wystawienia faktury, wykonania usługi lub wydania towaru, niezależnie od tego, czy przedsiębiorca otrzymał należną mu zapłatę.

Tylko niektóre rodzaje przychodów osiąganych przez przedsiębiorców w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą są ustalane kasowo, np. odsetki, odszkodowania.

Z memoriałowym sposobem ustalania przychodów koresponduje memoriałowy sposób ustalania kosztów uzyskania przychodów. Po stronie kosztów uzyskania przychodów ich memoriałowe rozliczanie umożliwia podatnikom, przy ustalaniu dochodu do opodatkowania, uwzględnianie kosztów uzyskania przychodów, które de facto nie zostały jeszcze zapłacone.

Powstawanie przychodu z działalności gospodarczej na zasadzie memoriału i konieczność zapłaty podatku pomimo braku otrzymania zapłaty od kontrahenta łagodzą przepisy o tzw. zatorach płatniczych.

Zgodnie z tymi przepisami przedsiębiorca może pomniejszyć podstawę obliczenia podatku o wartość wierzytelności, która nie została uregulowana lub zbyta w terminie 90 dni od dnia upływu terminu zapłaty określonego na fakturze (rachunku) lub umowie.

Drugostronnie dłużnik ma obowiązek zwiększyć podstawę obliczenia podatku o wartość zobowiązania do zapłaty nieuregulowanego w tym samym terminie, tj. 90 dni od dnia upływu terminu zapłaty określonego na fakturze (rachunku) lub umowie.

Wprawdzie ustalanie przez przedsiębiorców przychodów z działalności gospodarczej na zasadzie memoriału łagodzą przepisy o tzw. zatorach płatniczych, to jednak nie w każdym przypadku braku uregulowania należności przepisy te znajdują zastosowanie. Przykładowo nie znajdują zastosowania w sytuacji, gdy:

- dłużnik jest w trakcie postępowania restrukturyzacyjnego, postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji,
- transakcja handlowa jest zawarta w ramach działalności wierzyciela oraz działalności dłużnika, z których dochody nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym na terytorium RP,
- od daty wystawienia faktury (rachunku) lub zawarcia umowy dokumentującej wierzytelność upłynęły 2 lata, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym została wystawiona faktura (rachunek) lub została zawarta umowa.

III. Proponowane rozwiązania w zakresie kasowego PIT

Kasowy PIT to adresowana do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w niewielkich rozmiarach metoda rozliczania dotycząca możliwości ustalania daty powstania przychodu z działalności gospodarczej i potrącania kosztów uzyskania przychodów, po uregulowaniu należności.

Kasowy PIT będą mogli stosować podatnicy PIT prowadzący działalność gospodarczą, którzy będą opłacać podatek dochodowy według skali podatkowej (art. 27 ustawy PIT), IP BOX (art. 30ca ustawy PIT), podatek liniowy (art. 30c ustawy PIT) oraz ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (rozdział 2 ustawy o ryczałcie).

Zasady ustalania przychodów z działalności gospodarczej metodą kasową w projekcie ustawy zostały uregulowane w dodawanym art. 14c ustawy PIT (**art. 1 pkt 2 projektu ustawy**).

Z projektowanego rozwiązania dotyczącego kasowego PIT będą mogły korzystać osoby fizyczne osiągające przychody z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie. Samodzielne prowadzenie działalności nie oznacza, że w tej działalności podatnik nie może zatrudniać pracowników. Samodzielne prowadzenie działalności oznacza, że prawa do kasowego PIT nie będą miały osoby prowadzące działalność gospodarczą, np. w formie spółki cywilnej czy spółki jawnej.

Kasowy PIT, co do zasady, będą mogli stosować również podatnicy rozpoczynający prowadzenie działalności gospodarczej dla przychodów z tej działalności osiągniętych w roku jej rozpoczęcia. Podatnicy, którzy w roku podatkowym rozpoczęli prowadzenie samodzielnie działalności gospodarczej, a jednocześnie w poprzednim roku podatkowym prowadzili samodzielnie działalność gospodarczą będą mogli korzystać z kasowego PIT, jeżeli ich przychody z tej działalności w poprzednim roku podatkowym nie przekroczyły limitu w kwocie 250 tys. euro.

Kasowy PIT jest adresowany do małych firm, prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach, ponieważ to takie firmy najbardziej dotyka problem zatorów płatniczych jako najsłabszych podmiotów na rynku. Z tego względu prawo do kasowego PIT będzie warunkowane wysokością przychodów z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie osiągniętych w roku poprzednim. Wysokość tych przychodów nie będzie mogła przekroczyć kwoty odpowiadającej równowartości 250 tys. euro, przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy. Przy tak określonym limicie, znacząca część podatników będzie mogła skorzystać z tego rozwiązania. Według danych z zeznań za 2022 r., w przypadku PIT-36 (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się skalą podatkową) – 95,1% podatników wykazało przychód poniżej 250 tys. euro, w przypadku PIT-36L (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się tzw. podatkiem liniowym) – 65%, a PIT-28 (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych) – 97%.

Przedsiębiorstwo w spadku, przy obliczaniu limitu 250 tys. euro, będzie uwzględniało również przychody zmarłego przedsiębiorcy, co oznacza, że będą sumowane przychody z poprzedniego roku osiągnięte z działalności prowadzonej samodzielnie przez zmarłego przedsiębiorcę i przychody przedsiębiorstwa w spadku.

W przypadku, gdy w poprzednim roku podatnik prowadził działalność samodzielnie i w formie, np. spółki jawnej, to do ustalenia limitu przychodów dla celów prawa do kasowego PIT będą uwzględniane tylko przychody z działalności prowadzonej samodzielnie. Utrata prawa do kasowego PIT, w związku z przekroczeniem limitu w kwocie 250 tys. euro, nastąpi dopiero od następnego roku podatkowego. Wynika to z faktu, że stosowanie metody kasowej jest warunkowane limitem przychodów z poprzedniego roku. Wysokość przychodów osiągniętych w bieżącym roku, tj. w roku stosowania kasowego PIT, nie będzie miała wpływu na możliwość stosowania kasowego PIT. W konsekwencji, jeżeli podatnik osiągnie przychody w kwocie przekraczającej limit 250 tys. euro, to w roku bieżącym, tj. w roku stosowania metody kasowej, nie utraci prawa do kasowego PIT. Utrata prawa nastąpi od następnego roku podatkowego.

Z faktem, że kasowy PIT jest adresowany do przedsiębiorców prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach jest także związana przesłanka nieprowadzenia ksiąg rachunkowych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Przedsiębiorcy prowadzący małe firmy to zarazem podatnicy, którzy stosują uproszczone urządzenie księgowo, jakim jest podatkowa księga przychodów i rozchodów. Podatnicy ci, co do zasady, nie prowadzą ksiąg rachunkowych. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych występuje dopiero po osiągnięciu limitu przychodów w kwocie 2 mln euro. Z tego powodu kasowy PIT będą mogli stosować przedsiębiorcy, którzy w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą nie prowadzą ksiąg rachunkowych. Kasowego PIT nie wybiorą więc i ci, którzy zdecydowali się na prowadzenie tych ksiąg pomimo braku takiego obowiązku.

Przesłanką warunkującą stosowanie kasowego PIT będzie złożenie właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego oświadczenia o jego wyborze. Kasowy PIT będzie zatem fakultatywną formą rozliczeń. Oświadczenie na piśmie podatnicy będą składać do 20 lutego roku podatkowego, a podatnicy rozpoczynający działalność w trakcie roku, do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym rozpoczęli działalność, albo do końca roku podatkowego, jeżeli działalność rozpoczęli w grudniu roku podatkowego.

Złożone oświadczenie o wyborze kasowego PIT będzie skutkowało również na lata następne, do czasu rezygnacji. Oznacza to, że podatnicy nie będą obowiązani corocznie składać oświadczenia o wyborze kasowego PIT. Oczywiście oświadczenie to zachowa moc na lata następne przy założeniu, że w poszczególnych latach podatkowych są spełnione przesłanki do stosowania przez podatnika metody kasowej. W celu rezygnacji z kasowego PIT podatnicy będą obowiązani złożyć oświadczenie do 20 lutego roku podatkowego.

W metodzie kasowej przychód będzie powstawał w dacie uregulowania należności. Przez uregulowanie należności będzie rozumiane również częściowe uregulowanie należności, w tym również na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych. Przychodem będzie zatem również, np. zapłacona zaliczka, przedpłata czy zapłacona rata.

Przychód powstanie nie później niż w terminie 2 lat, licząc od daty wystawienia faktury. Oznacza to, że z upływem 2 lat, licząc od daty wystawienia faktury, podatnik będzie obowiązany rozpoznać przychód z działalności gospodarczej, nawet jeżeli w tym czasie nie otrzyma od kontrahenta zapłaty wynikającej z wystawionej faktury. Rozwiązanie to ma na celu zapobieganie świadomemu, długotrwałemu odwlekaniu zapłaty w celu unikania płacenia podatku dochodowego. Okres 2 lat to też wystarczający czas na dochodzenie roszczeń (zapłaty) od kontrahenta.

W metodzie kasowej przychód będzie powstawał również nie później niż w dacie likwidacji działalności gospodarczej. W przypadku, gdy podatnik nie otrzyma należności wynikającej z wystawionej faktury przed dniem likwidacji działalności gospodarczej, będzie obowiązany do rozpoznania przychodu wynikającego z wystawionej faktury najpóźniej w dacie jej likwidacji, nawet jeżeli od daty wystawienia faktury nie upłynęły jeszcze 2 lata.

Kasowy PIT będzie dotyczył wyłącznie transakcji udokumentowanych fakturami. Istotne znaczenie będzie miało również to, żeby faktura była wystawiona w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami. Wymóg udokumentowania transakcji fakturami ułatwi weryfikację zasadności stosowania przez przedsiębiorców metody kasowej. Będzie dotyczył również wyłącznie transakcji pomiędzy przedsiębiorcami (B2B), tj. podatnik będzie rozpoznawał przychód w sposób kasowy, gdy stroną transakcji będzie inny przedsiębiorca, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236). W celu uniknięcia ewentualnych nadużyć, metoda kasowa nie znajdzie zastosowania do transakcji z podmiotami powiązаныmi, z tym, że w tym przypadku, wywieranie znaczącego wpływu będzie rozumiane jako posiadanie bezpośrednio lub pośrednio 5%, np. udziałów w kapitale lub praw głosu w organach kontrolnych, stanowiących lub zarządzających. Podmiot powiązany będzie oceniany w kontekście przesłanek określonych w art. 23m ust. 1 pkt 4 ustawy PIT. Zapobieganie ewentualnym nadużyciom jest również powodem dla którego metoda kasowa nie znajdzie zastosowania także w przypadku transakcji z podmiotem mającym miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium lub w kraju

stosującym szkodliwą konkurencję podatkową lub zagranicznym zakładem położonym na terytorium lub w kraju stosującym szkodliwą konkurencję podatkową.

Okoliczność, że kasowy PIT będzie miał zastosowanie wyłącznie do transakcji pomiędzy przedsiębiorcami pozwala na zmniejszenie potencjalnego ryzyka uchylania się od opodatkowania poprzez nieujawnianie faktu otrzymania zapłaty od osoby niebędącej przedsiębiorcą. Nabywca towaru lub usługi będący przedsiębiorcą ujawni poniesiony wydatek, ponieważ rozlicza go w kosztach uzyskania przychodów i w ten sposób pomniejsza należny podatek dochodowy. Natomiast nabywca towaru lub usługi niebędący przedsiębiorcą (konsument), nie będzie zainteresowany ujawnieniem dokonania faktycznej zapłaty, gdyż w żaden sposób nie wpływa to na jego sytuację podatkową.

Stosowanie przez przedsiębiorcę kasowego PIT pozostanie bez wpływu na rozliczenia podatku dochodowego kontrahenta tego przedsiębiorcy. Oznacza to, że np. przedsiębiorca stosujący kasowy PIT, przychód z tytułu sprzedanego towaru rozpozna, co do zasady, po otrzymaniu zapłaty, a przedsiębiorca nabywający towar, który nie stosuje kasowego PIT, np. osoba prawna, koszt uzyskania przychodu rozliczy memoriałowo.

W przypadku wyboru metody kasowej, podatnik będzie stosował tę metodę przez cały rok podatkowy. Oznacza to, że podatnik wykonujący działalność gospodarczą nie będzie mógł w trakcie roku podatkowego zrezygnować z metody kasowej na rzecz metody memoriałowej. Obowiązek stosowania metody kasowej przez cały rok podatkowy nie oznacza jednak, że podatnik, który stosował metodę kasową i zlikwidował działalność gospodarczą, np. w kwietniu roku podatkowego, a następnie, np. w lipcu tego samego roku podatkowego rozpoczął prowadzenie innej działalności gospodarczej, będzie obowiązany stosować metodę kasową również w odniesieniu do nowo rozpoczętej działalności gospodarczej. Innymi słowy, w przypadku likwidacji działalności gospodarczej i rozpoczęcia nowej działalności w tym samym roku podatkowym, podatnik, w nowej działalności gospodarczej, zachowuje prawo wyboru metody ustalania daty powstania przychodów i potrącania kosztów uzyskania przychodów.

Kasowy PIT będzie fakultatywną formą rozliczeń, którą podatnik będzie wybierał. Może zatem wystąpić sytuacja, w której w jednym roku podatkowym podatnik będzie stosował kasowy PIT, a w kolejnym roku podatkowym będzie rozliczał przychody według zasady memoriałowej. W konsekwencji, np. faktura wystawiona w grudniu jednego roku podatkowego, w którym podatnik stosował kasowy sposób rozliczenia, może zostać opłacona w kolejnym roku podatkowym, w którym podatnik korzysta z memoriałowego sposobu rozliczenia. Jeżeli zatem faktura będzie wystawiona, np. w grudniu roku podatkowego, w którym podatnik stosował

metodę kasową, a opłacona w styczniu następnego roku podatkowego, w którym podatnik będzie stosował metodę memoriałową, to data powstania przychodu będzie określana metodą kasową, tj. przychód powstanie w styczniu w dacie uregulowania należności.

Metoda kasowa nie znajdzie zastosowania w odniesieniu do przychodów z odpłatnego zbycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ujętych w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Data powstania przychodu ze zbycia tych składników będzie ustalana zawsze metodą memoriałową. Rozwiązanie to koresponduje z określonym w projektowanym w art. 22 ust. 4a, wyjątkiem od stosowania metody kasowej w odniesieniu do kosztów z tytułu odpisów amortyzacyjnych od tych składników majątku.

Jeżeli zmarły przedsiębiorca w roku podatkowym, w którym zmarł stosował metodę kasową, to również przedsiębiorstwo w spadku będzie kontynuować stosowanie tej metody do końca roku podatkowego.

Zasady potrącania kosztów uzyskania przychodów z działalności gospodarczej w przypadku stosowania metody kasowej w projekcie ustawy zostały uregulowane w dodawanych w art. 22 ust. 4a i 4b ustawy PIT (**art. 1 pkt 4 projektu ustawy**).

Są to szczególne rozwiązania dotyczące zaliczania do kosztów uzyskania przychodów poniesionych wydatków, adresowane do podatników stosujących metodę kasową. Zasadą będzie potrącanie kosztów uzyskania przychodów w roku podatkowym uregulowania należności, w przypadku, gdy koszty te będą wynikały z transakcji, w których stroną jest inny przedsiębiorca i zostały poniesione w roku podatkowym, w którym podatnik stosuje metodę kasową. Zasada potrącania kosztów w roku podatkowym uregulowania należności będzie dotyczyła zarówno kosztów udokumentowanych fakturami jak i w każdy inny, przewidziany przepisami sposób. Jeżeli należność zostanie uregulowana przed datą poniesienia kosztu uzyskania przychodu, np. przed datą wystawienia faktury, to koszt uzyskania przychodu będzie potrącany najwcześniej w dacie jego poniesienia, np. w dacie wystawienia faktury. Koszty będą potrącane w takiej wysokości, w jakiej została uregulowana należność. Kosztem będą zatem również, np. zapłacone zaliczki, przedpłaty, raty.

Jeżeli należność zostanie uregulowana po rezygnacji z metody kasowej, koszty uzyskania przychodów będą potrącane w roku uregulowania należności. Jeżeli zatem podatnik otrzyma, np. fakturę kosztową wystawioną w roku podatkowym, w którym stosuje metodę kasową, a opłaci tę fakturę, po rezygnacji z metody kasowej, np. w następnym roku podatkowym, to koszt wynikający z tej faktury potrąci w roku podatkowym, w którym opłaci fakturę.

Wyjątek od zasady potrącania kosztów w roku uregulowania należności będzie dotyczył kosztów, o których mowa w art. 22 ust. 8 ustawy PIT, tj. odpisów z tytułu zużycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (odpisy amortyzacyjne). Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych będą zaliczane do kosztów uzyskania przychodów na dotychczasowych zasadach. Odpisy amortyzacyjne będą zatem mogły być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów nawet jeżeli jeszcze podatnik nie zapłacił, np. za środek trwały, od którego dokonuje tych odpisów.

W przypadku, gdy należność zostanie przez podatnika uregulowana po likwidacji działalności gospodarczej lub po zmianie formy opodatkowania na ryczałt od przychodów ewidencjonowanych albo na podatek tonażowy, to koszty uzyskania przychodu zostaną potrącone w ostatnim okresie rozliczeniowym przed likwidacją działalności gospodarczej lub przed zmianą formy opodatkowania.

W zakresie obowiązków ewidencyjnych podatnicy będą obowiązani dodatkowo prowadzić ewidencję faktur dokumentującą przychody rozliczane metodą kasową. Ewidencja nie będzie miała określonego wzoru, ale powinna zawierać co najmniej datę wystawienia faktury, numer faktury, kwotę należności wynikającej z faktury oraz datę uregulowania należności. Jeżeli zmarły przedsiębiorca prowadził ewidencję faktur, to przedsiębiorstwo w spadku będzie kontynuować prowadzenie tej ewidencji (**art. 1 pkt 5 projektu ustawy**).

W związku z projektowanymi rozwiązaniami w zakresie kasowego PIT projekt ustawy wprowadza zmiany dotyczące przepisów o tzw. zatorach płatniczych rozliczanych w zeznaniu rocznym, na podstawie art. 26i ustawy PIT oraz w zaliczkach na podatek, stosownie do art. 44 ust. 17-24 ustawy PIT (**art. 1 pkt 6 i 8 lit. b projektu ustawy**). Co do zasady, przepisy o zatorach płatniczych nie będą miały zastosowania do należności wynikających z transakcji rozliczanych metodą kasową oraz do kosztów uzyskania przychodów rozliczanych metodą kasową, o których mowa w art. 22 ust. 4a ustawy PIT. Przepisy o zatorach znajdą w całości zastosowanie do należności wynikających z transakcji, które zostaną zaliczone do przychodów po upływie dwuletniego okresu liczonego m. in. od daty wystawienia faktury. Nie znajdzie jednak zastosowania ograniczenie w stosowaniu przepisów o zatorach płatniczych określone w art. 26i ust. 10 pkt 2 ustawy PIT, zgodnie z którym przepisów o zatorach nie stosuje się m. in. w sytuacji, gdy od daty wystawienia faktury (rachunku) lub zawarcia umowy dokumentującej wierzytelność upłynęły 2 lata, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym została wystawiona faktura (rachunek) lub została zawarta umowa. W takim przypadku zmniejszenia podstawy obliczenia podatku lub zwiększenia straty, podatnik będzie dokonywał

odpowiednio przy obliczeniu zaliczki za okres, w którym ustalił przychód z uwagi na upływ dwuletniego okresu lub w zeznaniu podatkowym składanym za rok podatkowy, w którym ustalił przychód z uwagi na upływ dwuletniego okresu.

Rozwiązania w zakresie kasowego PIT znajdują zastosowanie również do podatników osiągających przychody z działalności gospodarczej opodatkowane ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, na podstawie przepisów ustawy o ryczałcie. W ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych stosowanie metody kasowej będzie się odbywało na zasadach określonych w art. 14c ustawy PIT – zmiana w art. 6 w ust. 1 i dodawany w art. 6 ust. 1g ustawy o ryczałcie (**art. 2 pkt 1 projektu ustawy**).

Podobnie jak w przypadku podatku dochodowego opłacanego na ogólnych zasadach, również w ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych, w przepisach o zatorach płatniczych zostały wprowadzone analogiczne zmiany w odniesieniu do należności wynikających z transakcji rozliczanych metodą kasową – dodawane ust. 20 i 21 w art. 11 ustawy o ryczałcie. Dodanie ust. 20 i 21 w art. 11 ustawy o ryczałcie skutkuje zmianą dostosowawczą w art. 21 w ust. 3f ustawy o ryczałcie (**art. 2 pkt 2 lit. b i art. 2 pkt 4 projektu ustawy**).

Podatnicy stosujący opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, którzy wybrali metodę kasową będą obowiązani dodatkowo prowadzić ewidencję faktur dokumentujących przychody rozliczane metodą kasową, określoną w dodanym ust. 11a w art. 15 ustawy o ryczałcie. Będzie to ewidencja analogiczna jak w przypadku podatników korzystających z opodatkowania na ogólnych zasadach. Również w przypadku opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, jeżeli zmarły przedsiębiorca prowadził ewidencję faktur, to przedsiębiorstwo w spadku będzie kontynuować prowadzenie tej ewidencji (**art. 2 pkt 3 projektu ustawy**).

IV. Pozostałe zmiany

1) Art.1 pkt 1 projektu ustawy

Proponowana zmiana ma charakter porządkowy. Dotyczy art. 9 ust. 5 ustawy PIT w zakresie w jakim wskazuje na możliwość rozliczania straty, powstałej w okresie opodatkowania na ogólnych zasadach, od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, o którym mowa w ustawie o ryczałcie. Obecne brzmienie art. 9 ust. 5 ustawy PIT wskazuje na możliwość odliczania straty od przychodów z art. 6 ust. 1 ustawy o ryczałcie, tj. od przychodów z działalności gospodarczej. Regulacja ta nie przystaje do brzmienia art. 11 ustawy o ryczałcie, który wskazuje na możliwość odliczenia straty w ryczałcie

również od przychodów, o których mowa w art. 6 ust. 1a i 1d ustawy o ryczałcie, tj. od przychodów z najmu prywatnego i od przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych określonych w art. 20 ust. 1c ustawy PIT. Z tego względu jest zasadne uzupełnienie brzmienia art. 9 ust. 5 ustawy PIT również o przepisy art. 6 ust. 1a i 1d ustawy o ryczałcie.

2) **Art. 1 pkt 3 projektu ustawy**

Proponowana zmiana dotyczy art. 21 ust. 15b ustawy PIT, określającego podstawę udzielania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT. Zwolnienie to ma charakter pomocy de minimis i, zgodnie z art. 21 ust. 15b ustawy PIT, jest udzielane zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1), zwanego dalej rozporządzeniem 1407/2013.

Proponowana zmiana ma charakter dostosowawczy i jest związana z uchynieniem rozporządzenia 1407/2013. Rozporządzenie to obowiązywało do 31 grudnia 2023 r. i zostało zastąpione rozporządzeniem Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 w sprawie stosowania art. 107 i 108 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis, które weszło w życie 1 stycznia 2024 r. Jednocześnie, art. 7 ust. 4 rozporządzenia 1407/2013 dopuszcza udzielanie pomocy na podstawie programów pomocy de minimis – przyjętych w okresie jego obowiązywania – w sześciomiesięcznym okresie przejściowym.

W celu uniknięcia konieczności każdorazowej zmiany art. 21 ust. 15b ustawy PIT w przypadku uchynienia rozporządzenia regulującego przyznawanie pomocy w ramach pomocy de minimis, projekt ustawy wprowadza rozwiązanie, zgodnie z którym zwolnienie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT, stanowi pomoc de minimis udzielaną w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa wspólnotowego dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis. Jest to rozwiązanie analogiczne do rozwiązań funkcjonujących już w ustawie PIT, np. w art. 22k ust. 10 ustawy PIT.

Proponowana zmiana będzie miała zastosowanie do przychodów (dochodów) uzyskanych od 1 stycznia 2024 r.

W związku z powyższym, jest uzasadnione jak najwcześniejsze wejście w życie tej zmiany. Z tego względu projekt ustawy zakłada wejście w życie tej regulacji z dniem ogłoszenia. Ważny

interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie proponowanej zmiany a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

3) **Art. 1 pkt 7 projektu ustawy**

Proponowana zmiana dotyczy art. 30c ust. 3a ustawy PIT. Zmiana dotyczy możliwości pomniejszania dochodu przedsiębiorstwa w spadku opodatkowanego tzw. podatkiem liniowym o odliczenia określone w art. 26 ust. 1 ustawy PIT, tj. odliczenia z tytułu np. dokonanych darowizn. Na podstawie art. 26 ust. 15 ustawy PIT, prawo dokonywania odliczeń, o których mowa w art. 26 ust. 1 ustawy PIT nie przysługuje przedsiębiorstwu w spadku, które stosuje opodatkowanie na ogólnych zasadach według skali podatkowej. Z tego względu proponuje się doprecyzowanie przepisów ustawy PIT w taki sposób, żeby nie budziło wątpliwości, że prawo do dokonywania takich odliczeń nie przysługuje również przedsiębiorstwu w spadku, które korzysta z opodatkowania tzw. podatkiem liniowym, o którym mowa w art. 30c ustawy PIT.

4) **Art. 1 pkt 8 lit. a projektu ustawy**

Proponowana zmiana dotyczy art. 44 ust. 11 ustawy PIT, który zwalnia z obowiązku wpłacania w trakcie roku zaliczek na podatek dochodowy podatników, którzy prowadzą działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki jawnej, spółki partnerskiej i spółki komandytowej, w przypadku, gdy spółka zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej. Z uwagi na fakt, że spółka komandytowa jest obecnie podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych, jest zasadne usunięcie spółki komandytowej z zakresu przepisu art. 44 ust. 11 ustawy PIT. Zmiana ma zatem charakter stricte porządkowy.

5) **Art. 1 pkt 9 projektu ustawy**

W stanie prawnym obowiązującym do 31 grudnia 2023 r. na podstawie art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT, dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, o których mowa w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, wypłacane podatnikowi na podstawie umów zawartych lub zapisów dokonanych przez podatnika przed 1 grudnia 2001 r., podlegały zwolnieniu od podatku dochodowego. Zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych podlegały opodatkowaniu 19% zryczałtowanym podatkiem dochodowym.

Od 1 stycznia 2024 r. dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, które do 31 grudnia 2023 r. były opodatkowane zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r., dla celów określenia odmiennych zasad opodatkowania zostały podzielone na dwie grupy:

- 1) dochody z tytułu otrzymanych świadczeń z dochodów funduszu kapitałowego, jeżeli statut takiego funduszu przewiduje wypłaty z tych dochodów jego uczestnikom bez umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa – które są opodatkowane na zasadach określonych w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT,
- 2) dochody z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych – które są opodatkowane na zasadach określonych w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT.

Przepis art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT nie przewidywał ram czasowych stosowania tego zwolnienia. Tak więc, prawo do zwolnienia zostało podatnikom nadane bezterminowo. Zmiana zasad opodatkowania dochodów z funduszy kapitałowych wprowadzona od 1 stycznia 2024 r. nie ogranicza stosowania zwolnienia od podatku dochodowego dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych w stosunku do posiadanych przez podatników praw do zwolnienia, z których korzystali w stanie prawnym obowiązującym do 31 grudnia 2023 r.

Tak więc zgodnie z zasadą ochrony praw nabytych, wypłacone podatnikowi po 31 grudnia 2023 r. dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych na podstawie umów zawartych lub zapisów dokonanych przez podatnika przed 1 grudnia 2001 r., zarówno określone w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, jak i określone w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2024 r., nadal podlegają zwolnieniu w zakresie, w jakim do 31 grudnia 2023 r. dochody określone w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT korzystały ze zwolnienia od podatku dochodowego na podstawie art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT. W sprawie tej została wydana interpretacja ogólna Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2023 r. (Dz. Urz. Min. Fin. poz. 110).

Jednak literalne brzmienie art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT w stanie prawnym obowiązującym od 1 stycznia 2024 r. odwołuje tylko do dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, o których mowa w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT. Zatem w celu uniknięcia wątpliwości, co do zakresu zwolnienia określonego w tym przepisie należało doprecyzować jego treść poprzez wskazanie, że dotyczy również dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, tj. z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

Biorąc pod uwagę, że zmiana ta dotyczy przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2024 r. zasadne jest określenie, że zmieniony przepis dotyczy dochodów uzyskanych od 1 stycznia 2024 r.

Projekt ustawy zakłada wejście w życie zmiany z dniem ogłoszenia. Z uwagi na porządkowy charakter tej zmiany, ważny interes publiczny wymaga natychmiastowego wejścia w życie zmiany przepisu, a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

6) Art. 2 pkt 2 lit. a projektu ustawy

Proponowana zmiana dotyczy art. 11 ust. 3 ustawy o ryczałcie, który określa zasady dokonywania odliczeń od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Zmiana ma charakter doprecyzowujący. Ma na celu wyeliminowanie wątpliwości i jednoznaczne rozstrzygnięcie, że w przypadku osiągania przychodów z różnych źródeł, np. z działalności gospodarczej oraz z najmu prywatnego, i dokonywania odliczeń, np. z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne albo straty z lat ubiegłych, podatnik dokonuje zarówno od przychodu z działalności gospodarczej jak i od przychodu z najmu prywatnego, w takiej proporcji w jakiej przychody z poszczególnych źródeł przychodów pozostają w ogólnej kwocie przychodów z tych źródeł.

7) Art. 3 projektu ustawy

Art. 3 projektu ustawy rozstrzyga, że wdrażane przepisy dotyczące tzw. kasowego PIT, co do zasady, znajdą zastosowanie do przychodów udokumentowanych fakturami wystawionymi, w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami, po 31 grudnia 2024 r. oraz kosztów uzyskania przychodów poniesionych po 31 grudnia 2024 r., przy założeniu, że przychody albo koszty uzyskania przychodów nie zostały odpowiednio zaliczone do przychodów przed wejście w życie zmian, tj. przed dniem 1 stycznia 2025 r., zgodnie z art. 14 ustawy PIT albo koszty nie zostały potrącone przed tą datą, tj. przed dniem 1 stycznia 2025 r. W konsekwencji, przepisy dotyczące metody kasowej nie znajdą zastosowania, np. w przypadku faktury wystawionej po 31 grudnia 2024 r., jeżeli tą fakturą jest udokumentowany przychód rozpoznany w 2024 r., np. w związku z wydaniem towaru albo wykonaniem usługi w 2024 r.

Jeżeli w 2024 r. podatnik otrzyma, np. zaliczkę na poczet dostawy towarów lub wykonania usługi, ale wydanie towaru lub wykonanie usługi oraz wystawienie faktury nastąpi w 2025 r., kiedy podatnik będzie już korzystał z metody kasowej, to w takim przypadku pobraną zaliczkę zaliczy do przychodów z działalności gospodarczej w 2025 r., np. 15 stycznia 2025 r., przyjmując, że z tą datą zostanie wystawiona faktura.

8) Art. 4 projektu ustawy

Art. 4 projektu ustawy precyzuje do jakich przychodów (dochodów) będą miały zastosowanie zmiany regulujące podstawę udzielania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia

przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT oraz zmiany w zakresie zwolnienia dotyczącego dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT. Mając na uwadze, że rozporządzenie 1407/2013, o którym mowa w art. 21 ust. 15b ustawy PIT nie obowiązuje od 1 stycznia 2024 r., a zmiana art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT dotyczy przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2024 r., jest zasadne określenie, że projektowane zmiany będą dotyczyły przychodów (dochodów) uzyskanych od 1 stycznia 2024 r.

9) **Art. 5 projektu ustawy**

Art. 5 projektu ustawy określa datę wejścia w życie poszczególnych rozwiązań proponowanych w projekcie. Co do zasady, większość projektowanych zmian wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Z dniem ogłoszenia wejdą w życie zmiany dotyczące art. 21 ust. 15b ustawy PIT, określającego podstawę udzielania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT oraz zmiany w zakresie zwolnienia określonego w art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT w odniesieniu do dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, tj. z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

V. Wpływ na MŚP

Przyjmuje się, że proponowane zmiany w zakresie kasowego PIT będą miały korzystny wpływ na funkcjonowanie mikro i małych przedsiębiorstw. Projekt ustawy wdraża bowiem korzystne rozwiązania dla przedsiębiorców prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach polegające na możliwości płacenia podatku dochodowego dopiero po faktycznym otrzymaniu zapłaty za wydany towar albo wykonaną usługę (maksymalnie do 2 lat od dnia wystawienia faktury). Możliwość ustalenia przychodu po otrzymaniu zapłaty, a nie np. już w dacie wystawienia faktury, pomimo nieotrzymania zapłaty za tę fakturę, skutkuje również późniejszym terminem zapłaty podatku, co korzystnie wpływa na płynność finansową przedsiębiorcy.

VI. Dodatkowe informacje

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi

Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.